

Program Zdravie (2025–2028)

Projekt: Posilnenie riadenia prevencie neprenosných chorôb a podpory zdravia na Slovensku 2025-2028

Cieľ: Posilnenie prevencie neprenosných ochorení (NCD) a znižovanie odvrátiteľnej úmrtnosti.

1. Politický kontext a strategický význam

Slovensko čelí vysokej miere odvrátiteľnej úmrtnosti a rastúcim nákladom na liečbu chronických neprenosných ochorení (srdcovo-cievne, onkologické, diabetes). Tento program predstavuje kľúčový nástroj na naplnenie Strategického rámca starostlivosti o zdravie SR do roku 2030 a implementáciu princípu „Zdravie vo všetkých politikách“.

2. Financovanie: Celková alokácia takmer 16 mil. EUR (85 % švajčiarsky príspevok, 15 % štátny rozpočet SR).

Hlavné opatrenia a prínosy pre regióny

Program neostáva na úrovni štátu, ale presúva kapacity priamo k občanovi cez vytvorenú sieť koordinátorov prevencie a implementované projekty.

Prečo je to dôležité ?

1.ekonomická efektivita: Investícia do prevencie je mnohonásobne lacnejšia než následná liečba chronických stavov a sociálna podpora pri invalidite.

2.regionálny rozvoj: Má ambíciu posilniť kompetencie samospráv a prináša zdroje do území, ktoré sú rozdielne v ukazovateľoch zdravia.

3.medzinárodná prestíž: Úspešná implementácia druhého švajčiarskeho príspevku potvrdzuje kredibilitu Slovenska ako spoľahlivého partnera a vytvára predpoklad pre ďalšie financovanie tohto programu.

Program Zdravie 2025–2028 je **systemové riešenie**, ktoré prenáša zodpovednosť za zdravie z čisto medicínskej roviny do roviny politickej a celospoločenskej. Jeho podpora znamená priamu investíciu do kvality života a produktivity obyvateľstva. Cieľom je synergický efekt a efektívnejšie využitie verejných zdrojov.

Doplňujúce informácie:

Čo je Švajčiarsko-slovenský program Zdravie?

- Švajčiarsko-slovenský program Zdravie je podporné opatrenie v rámci druhého švajčiarskeho príspevku pre vybrané členské štáty EÚ, zamerané na posilnenie prevencie neprenosných ochorení (NCD) a podpory zdravia na Slovensku a odstraňovanie nerovností.
- Program je postavený na troch hlavných komponentoch na úrovniach centrálnej, regionálnej a miestnej, ktoré prepájajú štátne inštitúcie, samosprávy a odborníkov.
- Má alokáciu takmer 16 miliónov eur a je spravovaný Ministerstvom investícií, regionálneho rozvoja a informatizácie (MIRRI) SR v spolupráci s prijímateľom - Ministerstvom zdravotníctva SR a ďalšími partnermi (príloha prezentácia).

Hlavné ciele

- Program má za cieľ znížiť odvrátiteľnú úmrtnosť a výskyt NCD prostredníctvom efektívnych modelov riadenia na národnej, regionálnej a lokálnej úrovni.
- Podporuje implementáciu Strategického rámca starostlivosti o zdravie SR do roku 2030, vrátane zlepšenia zdravotnej gramotnosti verejnosti a integrácie princípu „Zdravie vo všetkých politikách“.

Kľúčové opatrenia v komponente 1:

- **Vytvorenie riadiaceho modelu systému prevencie neprenosných ochorení a podpory zdravia**, ktorý zabezpečuje efektívnu spoluprácu medzi ministerstvom zdravotníctva, úradmi verejného zdravotníctva a samosprávami.
- **Zriadenie digitálnej platformy „Národný portál osvedčených postupov“**, ktorá slúži ako databáza nástrojov a osvedčených postupov v prevencii a podpore zdravia.
- **Posilnenie personálnych kapacít**, najmä vytvorením alebo vyčlenením pozícií koordinátorov prevencie na regionálnej a miestnej úrovni, ktorí koordinujú implementáciu cielených preventívnych opatrení prispôbených potrebám konkrétnych regiónov a miest.
- **Multisektorová spolupráca a sieťovanie zainteresovaných subjektov** v oblasti prevencie, čo umožňuje výmenu poznatkov a koordinovanú komunikáciu medzi zdravotníkymi, samosprávnymi a komunitnými aktérmi.
- **Zvyšovanie zdravotnej gramotnosti a informovanosti verejnosti o rizikových faktoroch neprenosných ochorení** prostredníctvom poradenských centier, kampaní a vzdelávacích aktivít.
- **Realizácia konkrétnych intervencií a preventívnych programov.**
- **Strategické plánovanie a monitorovanie zdravotného stavu populácie** a tvorba politik založených na aktuálnych dátach s cieľom trvalo ovplyvňovať determinanty chronických ochorení.

Tento systémový prístup je podporovaný prostredníctvom švajčiarskeho finančného príspevku s 15% účasťou, financovanou zo štátneho rozpočtu SR, ktorý umožňuje implementáciu týchto opatrení v samosprávach a zdravotníckych inštitúciách na Slovensku.

Celkovo ide o koordinované a viacúrovňové úsilie zamerané na zlepšenie prevencie neprenosných ochorení prostredníctvom riadenia, kapacitného posilnenia, edukácie a realizácie cielených opatrení v regiónoch a mestách.